

Briuselis, 2015 12 09  
SWD(2015) 275 final

**KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS**

**POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA**

*pridedamas prie*

**pasiūlymų pdėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvų**

**1) dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų**

**ir**

**2) dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų**

{ COM(2015) 634 final }

{ SWD(2015) 274 final }

## Santrauka

Direktyvų dėl skaitmeninio turinio teikimo ir dėl internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo pasiūlymų poveikio vertinimas

### A. Poreikis imtis veiksmų

#### Kodėl? Kokia problema vertinama?

Bendrosios skaitmeninės rinkos (BSR) strategijoje kalbama apie skaitmeninio turinio teikimą ir prekybą prekėmis internetu, nes e. prekybos dalis ES mažmeninės prekybos sektoriuje auga greičiau nei prekybos ne internetu sektorius, ir nereikėtų prarasti galimybių pasinaudoti dideliu neišnaudotu e. prekybos augimo potencialu.

39 proc. internetu prekiaujančių įmonių, kurios nevykdo tarpvalstybinės prekybos, nurodo, kad skirtinga nacionalinė sutarčių teisė yra viena pagrindinių tarpvalstybinės prekybos kliūčių. Tai visų pirma pasakytina apie teisių gynimo priemones, taikomas, kai prekė yra netinkamos kokybės (kaip nurodė 49 proc. internetu prekiaujančių ES mažmenininkų ir 67 proc. asmenų, šiuo metu mėginančių prekiauti internetu į kitas šalis arba svarstančių šią galimybę). Dėl skirtingų nacionalinės sutarčių teisės nuostatų vartotojams parduodantys mažmenininkai patiria maždaug 4 mlrd. EUR vienkartinių sąnaudų; šios sąnaudos paprastai paveikia labai mažas, mažas ir vidutines įmones.

Vartotojai, pirkdami internetu iš kitų valstybių, mažiau pasitiki šia prekyba. Viena svarbiausių priežasčių yra ta, kad jie nėra tikri dėl savo pagrindinių teisių pagal sutartį. Jie praranda galimybes ir gali rinktis iš mažiau prekių, kurių kainos yra mažiau konkurencingos. Be to, vartotojai patiria žalą dėl to, kad sutartyse nėra aiškiai numatytos teisės, susijusios su netinkamos kokybės skaitmeniniu turiniu. Skaičiuojama, kad per pastaruosius 12 mėnesių bendras finansinis nuostolis dėl naujausių sunkumų, kuriuos vartotojai patiria skaitmeninio turinio srityje ir gaisdami laiką, kad įveiktų šiuos sunkumus, yra maždaug 9–12 mlrd. EUR.

#### Ką tikimasi pasiekti šia iniciatyva?

Bendras jos tikslas – prisidėti prie spartesnio bendrosios skaitmeninės rinkos augimo siekiant pasitarnauti ir vartotojams, ir įmonėms. Tikimasi, kad metinis ES BVP nuolat didės maždaug 4 mlrd. EUR. Pašalinus su sutarčių teise susijusias kliūtis, trukdančias tarpvalstybinei prekybai internetu, sumažės įmonių sąnaudos, kurias lemia sutarčių teisės skirtumai, ir įmonių netikrumas dėl teisės aktų sudėtingumo. Iniciatyva padidins vartotojų pasitikėjimą, nes bus pateiktos vienodos taisyklės, kuriomis nustatomos aiškios vartotojų teisės.

#### Kokia yra veiksmų ES lygmeniu papildoma nauda?

Valstybės narės negalėtų savo iniciatyva pašalinti kliūčių, atsirandančių dėl skirtingų nacionalinės teisės aktų. Kiekviena valstybė narė atskirai negalėtų užtikrinti savo ir kitos valstybės narės teisės aktų bendro suderinamumo. Kalbant apie prekes, šia iniciatyva vartotojams bus suteiktos tikslingai orientuotos, visiškai suderintos teisės pagal sutarčių teisę perkant internetu ar kitais nuotoliniais būdais. Sumažės įmonių sąnaudos, todėl vartotojams padidės pasiūla konkurencingesnėmis kainomis. Dėl to įmonės, norinčios parduoti skaitmeninį turinį kitose valstybėse narėse, bus teisiškai saugesnės. Kartu bus nuosekliai užtikrintos vartotojų teisės ir aukšta vartotojų apsauga. Todėl vartotojai galės lengviau įsigyti, o įmonės – lengviau pateikti skaitmeninį turinį ir prekes internetu visoje BSR. Iniciatyva bus užkirstas kelias skirtingoms skaitmeninio turinio teikimo taisyklėms, nes valstybės narės jau pradeda atskirai reglamentuoti šią sritį.

### B. Sprendimo būdai

#### Kokios su teisėkūra susijusios ir nesusijusios politikos alternatyvos buvo svarstomos? Ar sprendimas pageidautinas, ar ne? Kodėl?

Pasirinkus pageidautiną galimybę (1 galimybė: visiškai suderintos skaitmeninio turinio ir prekių taisyklės) prekybininkams sumažės su sutarčių teise susijusios tarpvalstybinių sandorių sąnaudos. Dėl padidėjusios konkurencijos apskritai suaktyvės prekyba. Vartotojai turės didesnę pasirinkimą konkurencingesnėmis kainomis. Vartotojai turės aiškias teises visoje ES, todėl labiau pasitikės BSR. Kitos svarstytos galimybės buvo:

- 2 galimybė: Tikslingai orientuotos visiškai suderintos skaitmeninio turinio taisyklės – prekybininko teisės ir esamų suderintų taisyklių, kuriomis reglamentuojamos prekės, taikymas.
- 3 galimybė: tikslingai orientuotos visiškai suderintos skaitmeninio turinio taisyklės, prekių politika nesikeičia.
- 4 galimybė: skaitmeninio turinio minimalaus derinimo taisyklės, prekių politika nesikeičia.
- 5 galimybė: neprivaloma pavyzdinė Europos sutartis ir ES pasitikėjimo ženklas.

#### Kas kokią galimybę palaiko?

Kalbant apie skaitmeninį turinį, dauguma įmonių iš esmės mano, kad ES reikia imtis veiksmų – išsamaus derinimo; IT pramonės subjektų ir teisininkų nuomonės labiau išsiskyrė. Vartotojų organizacijos pripažįsta poreikį imtis veiksmų ir palaikyti išsamų derinimą, jeigu bus užtikrintas aukštas vartotojų apsaugos lygis. Dauguma į klausimus atsakiusių valstybių narių taip pat palankiai vertina ES lygmens veiksmus dėl skaitmeninio turinio. Prekių srityje įmonės palankiai vertina ES lygmens veiksmus. Nors dauguma palaikytų išsamų derinimą, kiti pageidautų taikyti prekybininko teisę. Kelios valstybės narės ir vartotojų asociacijos nepritaria Reglamento

„Roma I“ keitimui. Vartotojų organizacijos pritarę išsamiam derinimui tik jeigu vartotojų apsaugos lygis būtų aukštas, o esamas nacionalinis vartotojų apsaugos lygis nebūtų sumažintas. Valstybės narės nesutaria dėl to, ar reikia imtis veiksmų. Kalbant ir apie skaitmeninį turinį, ir apie prekes, beveik visi respondentai palankiai vertina tik įmonių ir vartotojų sutarčių reglamentavimą. Dauguma suinteresuotųjų subjektų įspėja, kad gali atsirasti per daug skirtumų tarp internetinės ir neinternetinės prekybos prekėmis. Tačiau Komisija imsis būtinų veiksmų, kad išvengtų tokių skirtumų, tad geriau yra imtis veiksmų dabar ir neleisti atsirasti teisiniams skirtumams.

### **C. Pageidautinos galimybės poveikis**

Kokie yra pageidautinos galimybės pranašumai?

Pasirinkus pageidautiną galimybę ir vartotojams, ir prekybininkams bus panaikintos su sutarčių teise susijusios kliūtys internetinei prekybai tarp valstybių. Pašalinus šias kliūtis bus paskatinta prekyba tarp valstybių: panaikinus su sutarčių teise susijusias kliūtis, įmonių, prekiaujančių internetu į kitas valstybes, galėtų padaugėti daugiau nei 5 proc. Pagal labai atsargius skaičiavimus, tai reikštų, kad internetu į kitas valstybes pardavinėtų 122 000 daugiau įmonių. Eksportas ES viduje padidėtų 0,04 proc., o tai atitinka maždaug 1 mlrd. EUR.

Dėl padidėjusios mažmeninės prekybos internetu konkurencijos mažmeninės kainos visose valstybėse narėse sumažėtų (maždaug 0,25 proc. ES lygmeniu). Sumažėjus kainoms ir padidėjus vartotojų pasitikėjimui dėl vienodų ES teisių, padidės vartotojų paklausa. Privatus vartojimas, kuris atspindi vartotojų gerovę, kiekvienoje valstybėje narėje padidėtų (ES vidutiniškai +0,23 proc., o tai yra maždaug 18 mlrd. EUR). Vartotojų, perkančių internetu iš kitų valstybių, galėtų padaugėti beveik 7 procentiniais punktais. 8–13 mln. papildomų vartotojų imtų pirkti internetu iš kitų valstybių. Vidutinė suma, kurią kasmet išleistų kiekvienas iš kitos valstybės perkantis pirkėjas, taip pat padidėtų 40 EUR. Šis pasiūlos ir paklausos padidėjimas turės tiesioginį poveikį svarbiausiems kiekvienos valstybės narės ir visos ES makroekonominiais kintamiesiems. Apskritai tikimasi, kad realusis ES BVP padidės 0,03 proc., o tai reiškia nuolatinį ES metinio BVP didėjimą maždaug 4 mlrd. EUR.

#### **Kokios pageidautinos galimybės sąnaudos?**

Kalbant apie sąnaudas, susijusias su reikalavimų įvykdymu, įmonės patirs vienkartinės sąnaudas, kad pritaikytų savo sutartis prie naujųjų taisyklių. Šios sąnaudos vienai įmonei yra maždaug 7 000 EUR. Tačiau šias sąnaudas daugiau nei kompensuos tai, kad eksportu suinteresuoti prekybininkai galės pardavinėti vartotojams visose ES valstybėse narėse, nepatirdami papildomų su sutarčių teise susijusių sąnaudų, kad pritaikytų savo sutartį prie kiekvienos valstybės narės privalomųjų sutarčių teisės normų. Be to, įmonės patirs sąnaudas, susijusias su konkrečiais naujųjų taisyklių taikymo jų sutartims su vartotojais padariniais. Tačiau neįmanoma įvertinti šių sąnaudų dydžio, nes jos priklausys, pavyzdžiui, nuo to, ar įmonė pateiks netinkamos kokybės prekes ir kiek jų bus.

#### **Kaip tai paveiks įmones, MVĮ ir labai mažas įmones?**

Įmonės patirs sąnaudų, kad įvykdytų naujosios direktyvos reikalavimus, tačiau galiausiai gaus didesnę naudą dėl visiškai suderintų taisyklių eksportuoti prekes ir skaitmeninį turinį visoje ES. Naujieji teisės aktai taip pat bus taikomi labai mažoms įmonėms ir MVĮ, nes pritaikius išimtis sumažėtų vartotojų pasitikėjimas perkant iš šių įmonių. Nėra pagrindo suteikti vartotojams mažesnę apsaugą, kai jie perka iš MVĮ, o ne iš didesnių tiekėjų. Kitaip šios įmonės negalėtų pasinaudoti vienu taisyklių rinkiniu, kuris būtų taikomas visoje ES. Ši iniciatyva bus ypač naudinga MVĮ, nes sąnaudos, skirtos pritaikyti sutartį prie privalomųjų kitų valstybių narių taisyklių, turi joms didesnę įtaką ir jos dažniau prekiauja tik savo nacionalinėje rinkoje. Užsienio prekyba yra svarbi galimybė MVĮ pasinaudoti masto ekonomijos pranašumais. MVĮ sunku surasti klientų. Internetu tai būtų lengviau padaryti, nes internetas suteikia galimybę prekiauti mažesniais sąnaudomis, palyginti su prekyba ne internetu.

#### **Ar didelis bus poveikis nacionaliniam biudžetui ir institucijoms?**

Išskyrus pareigą perkelti direktyvas į nacionalinę teisę ir įgyvendinti jas, jokie kito praktinio poveikio viešosioms institucijoms nebus. ES atsiradus vienodoms sutarčių teisės taisyklėms, taikytinoms netinkamos kokybės prekėms, valstybėms narėms bus lengviau užtikrinti vykdymą, visų pirma bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje institucijoms bus lengviau kitose valstybėse imtis bendrų vykdymo užtikrinimo veiksmų.

#### **Ar bus koks nors kitas reikšmingas poveikis?**

Iniciatyva turės teigiamą poveikį pagrindinėms teisėms. Iniciatyva visoje ES bus užtikrinta vienoda aukšto lygio vartotojų apsauga (Pagrindinių teisių chartijos 38 straipsnis), nors, kalbant apie prekes, dėl to kai kuriose valstybėse narėse apsaugos lygis pasikeis. Padidės vartotojų informuotumas apie jų asmens duomenų ekonominę vertę laikantis Chartijos 7 ir 8 straipsnių ir esamos bei būsimos ES teisės. Įmonėms bus lengviau prekiauti ir šalies viduje, ir į kitas valstybes (16 straipsnis). Nustačius vienodas taisykles bus lengviau įgyvendinti teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę teisme (47 straipsnis).

### **D. Tolesni veiksmai**

#### **Kada politika bus persvarstyta?**

Praėjus 5 metams nuo direktyvų įsigaliojimo Komisija stebės jų įgyvendinimą ir imsis įvertinti, kiek veiksmingai

jomis pasiekiami nustatytieji tikslai.